

IV

(Akty přijaté před 1. prosincem 2009 podle Smlouvy o ES, Smlouvy o EU a Smlouvy o Euratomu)

ROZHODNUTÍ KONTROLNÍHO ÚŘADU ESVO

č. 472/09/KOL

ze dne 25. listopadu 2009,

kterým se po sedmdesáté páté mění procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory, a to zavedením upravené kapitoly o návratu k životaschopnosti a hodnocení restrukturalizačních opatření ve finančním sektoru v současné krizi podle pravidel pro státní podporu

KONTROLNÍ ÚŘAD ESVO ⁽¹⁾,

S OHLEDEM na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru ⁽²⁾, a zejména na články 61 až 63 a protokol 26 této dohody,

S OHLEDEM na Dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora ⁽³⁾, a zejména na článek 24 a čl. 5 odst. 2 písm. b) této dohody,

vzhledem k těmto důvodům:

podle článku 24 Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru uplatňuje Kontrolní úřad ustanovení Dohody o EHP týkající se státní podpory,

podle čl. 5 odst. 2 písm. b) Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru vydá Kontrolní úřad oznámení nebo pokyny k záležitostem, kterými se Dohoda o EHP zabývá, pokud to tato dohoda nebo Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru výslovně stanoví nebo pokud to Kontrolní úřad považuje za nezbytné,

Kontrolní úřad dne 19. ledna 1994 ⁽⁴⁾ přijal procesní a hmotná pravidla v oblasti státní podpory,

Komise Evropských společenství (dále jen „Komise“) dne 14. srpna 2009 přijala sdělení o návratu k životaschopnosti a hodnocení restrukturalizačních opatření ve finančním sektoru v současné krizi podle pravidel pro státní podporu ⁽⁵⁾,

toto sdělení se týká i Evropského hospodářského prostoru,

v celém Evropském hospodářském prostoru je třeba zajistit jednotné uplatňování pravidel EHP pro státní podporu,

podle bodu II v položce „VŠEOBECNÉ“ na konci přílohy XV Dohody o EHP má Kontrolní úřad ESVO přijmout po konzultaci s Komisí právní akty odpovídající právním aktům přijatým Evropskou komisí,

Kontrolní úřad konzultoval tuto záležitost s Komisí a s členskými státy ESVO dopisem ze dne 20. října 2009 (dokumenty č. 534132, 532294 a 534133),

PŘIJAL TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Pokyny pro státní podporu budou pozměněny přijetím kapitoly o návratu k životaschopnosti a hodnocení restrukturalizačních opatření ve finančním sektoru v současné krizi podle pravidel pro státní podporu. Nová kapitola je uvedena v příloze tohoto rozhodnutí.

⁽¹⁾ Dále jen „Kontrolní úřad“.

⁽²⁾ Dále jen „Dohoda o EHP“.

⁽³⁾ Dále jen „Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“.

⁽⁴⁾ Pravidla pro uplatňování a výklad článků 61 a 62 Dohody o EHP a článku 1 protokolu 3 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru, která byla přijata a vydána Kontrolním úřadem ESVO dne 19. ledna 1994, zveřejněná v Úředním věstníku Evropské Unie (Úř. věst. L 231, 3.9.1994, s. 1. a dodatku EHP č. 32 ze dne 3.9.1994, s. 1. Dále jen „pokyny pro státní podporu“. Aktualizované znění Pokynů pro státní podporu je k dispozici na internetové stránce Kontrolního úřadu: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 195, 19.8.2009, s. 9.

Článek 2

Pouze anglické znění je závazné.

V Bruselu dne 25. listopadu 2009.

Za Kontrolní úřad ESVO

Per SANDERUD
předseda

Kurt JÄGER
člen kolegia

PŘÍLOHA

KAPITOLA O OBNOVENÍ ŽIVOTASCHOPNOSTI A HODNOCENÍ RESTRUKTURALIZAČNÍCH OPATŘENÍ VE FINANČNÍM SEKTORU V SOUČASNÉ KRIZI PODLE PRAVIDEL PRO STÁTNÍ PODPORU ⁽¹⁾**1. Úvod**

- 1) Obnovení důvěry a řádného fungování finančního trhu je nezbytným předpokladem pro zotavení ze současné finanční a hospodářské krize ⁽²⁾. Kontrolní úřad ESVO (dále jen „Kontrolní úřad“) konstatuje, že vzhledem k systémové povaze krize a propojenosti finančního sektoru byla zahájena řada opatření k obnovení důvěry ve finanční systém, zachování vnitřního trhu a zajištění úvěrů v ekonomice ⁽³⁾.
- 2) Kontrolní úřad je přesvědčen, že jednotlivé finanční instituce musí tyto iniciativy doplnit o opatření zvyšující jejich schopnost překonat hospodářskou krizi a obnovit bez závislosti na státní podpoře dlouhodobou životaschopnost, aby mohly na pevnějších základech vykonávat úvěrovou činnost. Komise již na úrovni EU řeší řadu případů státní podpory, ve kterých členské státy svou intervencí zabráňovaly problémům s likviditou, solventností a poskytováním půjček. Ve třech po sobě jdoucích kapitolách pokynů poskytl Kontrolní úřad vodítko k podobě a provádění státní podpory ve prospěch bank ⁽⁴⁾. Tyto kapitoly uznaly, že závažnost krize ospravedlňuje poskytnutí podpor, což může být považováno za slučitelné s čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP, a poskytly rámec pro jednotné poskytování veřejných záruk, rekapitalizací a opatření států ESVO v souvislosti se záchranou znehodnocených aktiv. Prvotním účelem těchto pravidel je zajistit, aby záchranná opatření mohla plně dosáhnout cílů finanční stability a zachování úvěrových toků. Zároveň jsou zajištěny rovné podmínky pro banky ⁽⁵⁾ v různých státech EHP bez ohledu na to, zda jsou tyto státy příjemci veřejné podpory či nikoliv, čímž se předejde nezdravému soupeření v poskytování dotací, omezi se morální hazard a zajistí se konkurenceschopnost a efektivita bank států EHP na trzích v EHP a na mezinárodních trzích.
- 3) Prostřednictvím pravidel pro státní podporu je zajišťována soudržnost opatření států ESVO, které se rozhodly je přijmout. Rozhodnutí, zda například při pomoci bankám od znehodnocených aktiv použít veřejné zdroje, nicméně zůstává na státě ESVO. V některých případech budou finanční instituce schopny zvládnout současnou krizi bez větších úprav či dodatečné podpory. V jiných případech je státní podpora nezbytná, ať už formou záruk, rekapitalizace či záchrany znehodnocených aktiv.
- 4) Pokud finanční instituce obdržela státní podporu, stát ESVO by měl předložit plán na obnovení životaschopnosti nebo důkladnější plán restrukturalizace, aby byla potvrzena nebo obnovena dlouhodobá životaschopnost jednotlivých bank, jež by nebyla závislá na státní podpoře. Byla již stanovena kritéria vymezující podmínky, za jakých může být pro banku potřebné projít zásadnější restrukturalizací a kdy je třeba přijmout opatření proti narušení hospodářské soutěže, k němuž došlo v důsledku podpory ⁽⁶⁾. Tato kapitola zmíněná kritéria nemění, nýbrž je za účelem zvýšení

⁽¹⁾ Tato kapitola odpovídá sdělení Komise Evropských společenství (dále jen „Komise“) o návratu k životaschopnosti a hodnocení restrukturalizačních opatření ve finančním sektoru v současné krizi podle pravidel pro státní podporu, Úř. věst. C 195, 19.8.2009, s. 9.

⁽²⁾ V bodě 1 sdělení citovaného ve výše uvedené poznámce 1 poukazovala Komise na příslušný závazek přijatý Evropskou radou na jejich zasedáních 20. března 2009 a 18. a 19. června 2009.

⁽³⁾ Ve sdělení pro zasedání Evropské rady ze dne 4. března 2009 „Urychlit oživení evropské ekonomiky“, KOM(2009) 114 v konečném znění, Komise oznámila reformní program, jenž má řešit obecnější nedostatky v regulativním rámci platném pro finanční instituce, jež provozují svou činnost ve Společenství.

⁽⁴⁾ Viz kapitoly pokynů o použití pravidel pro poskytování státní podpory na opatření přijatá ve vztahu k finančním institucím (dále jen „pokyny k bankovníctví“), o rekapitalizaci finančních institucí během současné finanční krize (dále jen „pokyny k rekapitalizaci“) a o nakládání se znehodnocenými aktivy v bankovním sektoru EHP (dále jen „pokyny k znehodnoceným aktivům“).

⁽⁵⁾ Použití této kapitoly je omezeno na finanční instituce podle pokynů k bankovníctví. Pokyny v této kapitole odkazují zjednodušeně na banky, případně však obdobně platí i pro jiné finanční instituce.

⁽⁶⁾ Kritéria a zvláštní okolnosti, od nichž se odvíjí povinnost předložit plán restrukturalizace, jsou vysvětleny v pokynech k bankovníctví, v pokynech k rekapitalizaci a v pokynech k znehodnoceným aktivům. Odkazují zejména, nikoliv však výlučně, na situace, kdy stát poskytl bance v problémech prostředky na rekapitalizaci nebo kdy banka, které byla umožněna záchrana aktiv, již obdržela nějakou formu státní podpory, jež přispívá k pokrytí ztrát nebo zabránění jejich vzniku (kromě účasti v systému záruk) a jež celkově překračuje 2 % všech rizikově vážených aktiv banky. Stupeň restrukturalizace bude záviset na závažnosti problémů každé banky. V souladu s těmito pokyny (zejména s bodem 40 pokynů k rekapitalizaci a přílohou 5 pokynů k znehodnoceným aktivům) jsou státy ESVO oproti tomu v případě, že omezená částka podpory byla poskytnuta v zásadě zdravým bankám, povinny předkládat Kontrolnímu úřadu zprávu o využívání státních prostředků, jež zahrnuje všechny potřebné informace k posouzení životaschopnosti banky, použití získaného kapitálu a cesty ze závislosti na státní podpoře. Přezkum životaschopnosti by měl ukazovat rizikový profil a budoucí kapitálovou přiměřenost těchto bank a zhodnotit jejich obchodní plány.

předvídatelnosti a zajištění soudržného přístupu doplňuje, a to objasněním, jak bude Kontrolní úřad posuzovat slučitelnost podpory na restrukturalizaci ⁽⁷⁾ poskytnuté státy ESVO za současných podmínek systémové krize se společným trhem podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Smlouvy o EHP.

- 5) Pokyny k bankovníctví, pokyny k rekapitalizaci a pokyny k znehodnoceným aktivům připomínají základní zásady uvedené v pokynech ke státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích ⁽⁸⁾. Podle těchto zásad by podpora na restrukturalizaci měla v první řadě vést k obnovení dlouhodobé životaschopnosti podniku bez státní podpory. Tyto zásady rovněž vyžadují, aby podpora na restrukturalizaci byla v co největším možném rozsahu doprovázena přiměřeným sdílením nákladů a opatřeními na minimalizaci narušení hospodářské soutěže, jež by v delším časovém horizontu vedlo k podstatnému oslabení struktury a fungování příslušného trhu.
- 6) Hlavní úlohu při uplatňování těchto zásad musí hrát celistvost vnitřního trhu a rozvoj bank po celém EHP; je třeba vyvarovat se fragmentaci a rozdělení trhu. Po skončení současné krize by banky ve státech EHP měly mít silnou globální pozici na základě jednotného finančního trhu EHP. Kontrolní úřad rovněž znovu potvrzuje potřebu předvídat a zvládat změny v duchu sociální odpovědnosti a zdůrazňuje potřebu dodržovat vnitrostátní právní předpisy provádějící směrnice EU ohledně informování pracovníků a konzultací s nimi, jež se za těchto okolností uplatňují.
- 7) Tato kapitola objasňuje, jak bude Kontrolní úřad zkoumat podporu na restrukturalizaci bank v současné krizi, přičemž vezme v potaz potřebu upravit dřívější praxi vzhledem k povaze a celosvětovému rozsahu krize, systémovému významu bankovního sektoru pro celé hospodářství a systémovým dopadům, které by mohly vyplynout z nutnosti restrukturalizovat vícero bank během stejného období:

- Plán restrukturalizace bude muset obsahovat důkladný rozbor problémů banky. V zájmu vypracování udržitelných strategií pro obnovení životaschopnosti budou proto banky nuceny provést zátěžový test. První krok při obnovování životaschopnosti by měl být založen na společných parametrech, jež budou v co největší možné míře vycházet z vhodné metodiky schválené na úrovni EHP. Případně budou banky rovněž povinny poskytnout informace o znehodnocených aktivech ⁽⁹⁾.
- Vzhledem k prvořadému cíli finanční stability a nyní nepříznivým ekonomickým vyhlídkám v rámci celého EHP bude zvláštní důraz kladen na podobu plánu restrukturalizace a zejména na zajištění dostatečně pružného a realistického časového rozvržení nezbytných prováděcích opatření. Není-li okamžité provedení strukturálních opatření kvůli tržním podmínkám možné, měly by být zváženy přechodné etické záruky.
- Kontrolní úřad bude uplatňovat základní zásadu přiměřeného sdílení nákladů mezi státy EHP a bankami, které jsou příjemcem podpory, přičemž bude brát v potaz celkovou situaci finančního sektoru. Není-li v době záchrany výrazné sdílení nákladů kvůli tržním podmínkám možné, mělo by být řešeno v pozdější fázi provádění plánu restrukturalizace.
- Opatření, jimiž se omezuje narušení hospodářské soutěže ze strany zachraňované banky ve stejném či jiném státě EHP, by měla být navržena tak, aby omezovala případný neprospěch pro ostatní banky, přičemž se vezme v potaz skutečnost, že systémová povaha současné krize si v sektoru vyžaduje velmi rozsáhlé státní intervence.
- Poskytnutí další podpory během období restrukturalizace by mělo i nadále být přípustné, jestliže je odůvodněno finanční stabilitou. Případná další podpora by měla být omezena na minimum potřebné k zajištění životaschopnosti.

⁽⁷⁾ Jedná se o podporu, jež byla dočasně schválena Kontrolním úřadem jako podpora na záchranu podle Pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích nebo o podporu dočasně schválenou v souladu s čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP, jakož i o jakoukoliv novou podporu, kterou lze oznámit jako nezbytnou pro restrukturalizaci. Namísto Pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích bude proto pro posouzení podpory na restrukturalizaci bank v současných podmínkách systémové krize používána tato kapitola.

⁽⁸⁾ Komise již na úrovni Společenství v minulosti přijala řadu rozhodnutí týkajících se podpory na restrukturalizaci bank ve špatném finančním stavu (slučitelné podle čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES), a to na základě rozsáhlé restrukturalizace, díky níž příjemci znovu získali dlouhodobou životaschopnost, aniž by podpora příliš poškodila soutěžitele. Typické strategie restrukturalizace obsahovaly přeorientování obchodních modelů, uzavření nebo prodej podnikových divizí, dceřiných společností nebo poboček, změny správy aktiv a závazků, prodej banky jako pokračujícího podniku nebo rozdělení a prodej různých částí podniku životaschopným soutěžitelům. Viz například rozhodnutí Komise 98/490/ES ze dne 20. května 1998 týkající se podpory, kterou Francie poskytla Crédit Lyonnais group (Úř. věst. L 221, 8.8.1998, s. 28), rozhodnutí Komise 2005/345/ES ze dne 18. února 2004 o restrukturalizační podpoře poskytnuté Německem ve prospěch společnosti Bankgesellschaft Berlin AG (Úř. věst. L 116, 4.5.2005, s. 1), rozhodnutí Komise ze dne 4. června 2008 o státní podpoře C 9/08 (ex NN 8/08, CP 244/07), kterou Německo poskytlo společnosti Sachsen LB (Úř. věst. L 104, 24.4.2009, s. 34) a podzimní vydání výsledkové tabulky státní podpory pro rok 2006, KOM(2006) 761 v konečném znění, s. 28 (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/2006_autumn_en.pdf) se zvláštním průzkumem týkajícím se podpory na záchranu a restrukturalizaci.

⁽⁹⁾ V souladu s pokyny k znehodnoceným aktivům.

- 8) Oddíl 2 této kapitoly se použije na případy, ve kterých je stát ESVO povinen oznámit plán restrukturalizace⁽¹⁰⁾. Zásady, ze kterých se v oddíle vychází, platí analogicky pro případy, ve kterých stát ESVO sice nemá formální povinnost oznámit plán restrukturalizace, nicméně je povinen prokázat životaschopnost⁽¹¹⁾ přijímající banky. V posledně jmenovaném případě – vyjma situací, ve kterých budou existovat pochybnosti –, bude Kontrolní úřad za normálních okolností vyžadovat méně podrobné informace⁽¹²⁾. V případě pochybností bude Kontrolní úřad v souladu s bodem 13 zejména požadovat doklady o provedení odpovídajících zátěžových testů a potvrzení platnosti jejich výsledků příslušným vnitrostátním orgánem. Oddíly 3, 4 a 5 této kapitoly se použijí pouze na případy, ve kterých je stát ESVO povinen oznámit plán restrukturalizace. Oddíl 6 se zabývá dočasnou působností této kapitoly a platí jak pro státy ESVO, které musí oznámit plán restrukturalizace příjemce podpory, tak pro státy ESVO, které musí pouze prokázat životaschopnost příjemce podpory.

2. Obnovení dlouhodobé životaschopnosti

- 9) Je-li stát ESVO na základě dřívějších pokynů či rozhodnutí Kontrolního úřadu povinen předložit plán restrukturalizace⁽¹³⁾, tento plán by měl být rozsáhlý, podrobný a založený na jednotné koncepci. Mělo by z něj být patrné, jak banka co nejdříve obnoví dlouhodobou životaschopnost bez státní podpory⁽¹⁴⁾. Oznámení případného plánu restrukturalizace by mělo zahrnovat srovnání s alternativními možnostmi včetně rozdělení banky či převzetí banky jinou bankou, aby Kontrolní úřad mohl posoudit⁽¹⁵⁾, zda jsou k dispozici více tržně orientovaná, méně nákladná a hospodářskou soutěž méně narušující řešení, jež jsou v souladu se zachováním finanční stability. Nemůže-li být životaschopnost banky obnovena, měl by plán restrukturalizace uvádět, jak lze provést řádnou likvidaci banky.
- 10) Plán restrukturalizace by měl uvádět příčiny obtíží banky a vlastní nedostatky banky a nastínit, jak navrhovaná restrukturalizační opatření dotyčné problémy banky napraví.
- 11) Plán restrukturalizace by měl obsahovat informace o obchodním modelu příjemce, zejména pokud jde o tyto položky: jeho organizační struktura, financování (jde o prokázání životaschopnosti krátkodobé i dlouhodobé struktury financování⁽¹⁶⁾), správa a řízení podniku (prokázání jak prevence střetu zájmů, tak nutných změn ve vedení⁽¹⁷⁾), řízení rizik (včetně zveřejňování informací o znehodnocených aktivech a obezřetného vytváření opravných položek na očekávaná ohrožená aktiva), správa aktiv a závazků, vytváření peněžních toků (jež by mělo dosáhnout dostatečné úrovně bez státní podpory), mimorozvahové závazky (prokázání jejich udržitelnosti a konsolidace, pokud má banka významnou expozici⁽¹⁸⁾), pákové financování (leveraging), současná a budoucí kapitálová přiměřenost v souladu s platnými předpisy týkajícími se dohledu (založená na obezřetnostním ocenění a přiměřeném vytváření rezerv) a pobídková struktura odměňování⁽¹⁹⁾ (prokázání, jakým způsobem podporuje dlouhodobou ziskovost příjemce).
- 12) Analýza životaschopnosti by měla být s nutným rozčleněním provedena pro každou obchodní činnost a ziskové středisko. Obnovení životaschopnosti banky by mělo vycházet hlavně z interních opatření. Může být založeno i na vnějších faktorech, jako jsou cenové výkyvy nebo změny poptávky, na něž podnik nemá velký vliv, avšak pouze tehdy, pokud jsou prognózy trhu obecně uznávány. Restrukturalizace vyžaduje ukončení činností, jež by ve střednědobém horizontu byly ze strukturálního hlediska nadále ztrátové.
- 13) Dlouhodobé životaschopnosti je dosaženo, pokud je banka – s přihlédnutím k jejímu rizikovému profilu – schopna pokrýt veškeré své náklady včetně odpisových a finančních nákladů a vykazuje odpovídající výnosnost vlastního kapitálu. Restrukturalizovaná banka by měla být schopna soutěžit na kapitálovém trhu na základě svých vlastních předností a v souladu s příslušnými regulačními požadavky. Předpokládané výsledky plánované restrukturalizace musí být doloženy jak v rámci „základního scénáře“, tak v rámci „zátěžových“ scénářů. Proto musí plány restrukturalizace brát mimo jiné v úvahu současný stav a budoucí vyhlídky finančních trhů a zároveň zohledňovat základní (base-case) a pesimistické (worst-case) předpoklady. Zátěžové testy by měly zohlednit řadu scénářů, včetně kombinace zátěžových situací a dlouhodobé globální recese. Odhady by měly být srovnány s odpovídajícími odvětvovými referenčními

⁽¹⁰⁾ V souladu s pokyny k bankovníctví, pokyny k rekapitalizaci a pokyny k znehodnoceným aktivům. Viz bod 4 této kapitoly.

⁽¹¹⁾ V souladu s pokyny k bankovníctví, pokyny k rekapitalizaci a pokyny k znehodnoceným aktivům jsou státy ESVO v případě, že je poskytnuta omezená částka podpory v zásadě zdravým bankám, povinny předkládat Kontrolnímu orgánu přezkum životaschopnosti.

⁽¹²⁾ Zejména v souladu s bodem 40 pokynů k rekapitalizaci a přílohou 5 pokynů k znehodnoceným aktivům.

⁽¹³⁾ Jak je vysvětleno v bodě 8 této kapitoly: tam, kde oddíl 2 odkazuje na plán restrukturalizace, platí zásady, z nichž oddíl 2 vychází, analogicky také na přezkumy životaschopnosti.

⁽¹⁴⁾ Ukázkový vzor plánu restrukturalizace je uveden v příloze.

⁽¹⁵⁾ Při hodnocení oznámeného plánu restrukturalizace se Kontrolní úřad může případně – v zájmu posouzení životaschopnosti, sdílení nákladů a minimalizace narušení hospodářské soutěže – obrátit na externího konzultanta s žádostí o poradenství. Také může požádat orgány dohledu o potvrzení platnosti různých prvků.

⁽¹⁶⁾ Viz například rozhodnutí Komise ze dne 2. dubna 2008 ve věci NN 1/2008 *Northern Rock* (Úř. věst. C 135, 3.6.2008, s. 21) a rozhodnutí 2009/341/ES ve věci C 9/08 *Sachsen LB*.

⁽¹⁷⁾ Viz rozhodnutí 2009/341/ES ve věci C 9/08 *Sachsen LB*.

⁽¹⁸⁾ Vyjma řádně odůvodněných okolností. Viz rozhodnutí Komise ze dne 21. října 2008 ve věci C 10/08, *IKB*, dosud nezveřejněno.

⁽¹⁹⁾ V souladu s principy uvedenými v doporučení Komise 2009/384/ES ze dne 30. dubna 2009 o politice odměňování v odvětví finančních služeb (Úř. věst. L 120, 15.5.2009, s. 22).

měřítky, jež jsou náležitě posměňována, aby zohledňovala nové prvky současné krize na finančních trzích. Plán by měl obsahovat opatření reagující na případné požadavky, jež vyplynou ze zátěžových testů. Zátěžové testování by mělo být v co možná největším rozsahu založeno na společných parametrech, jako jsou ty schválené na úrovni Společenství (např. metodika vypracovaná Evropským výborem orgánů bankovního dohledu), a případně upraveno tak, aby zohledňovalo specifické podmínky v různých zemích a bankách.

- 14) V současné krizi vlády rekapitalizovaly banky na základě podmínek zvolených zejména z důvodů finanční stability, a ne kvůli výnosům, jež by byly přijatelné pro soukromého investora. Proto dlouhodobá životaschopnost vyžaduje, aby jakákoli obdržená státní podpora byla ve lhůtě stanovené při udělování podpory splacena, nebo aby za ni bylo poskytnuto protiplnění podle normálních tržních podmínek, čímž se zajistí, aby jakákoliv forma dodatečné státní podpory byla ukončena. Jelikož Dohoda o EHP je ohledně vlastnictví majetku neutrální, jsou pravidla pro státní podporu platná bez ohledu na to, zda je banka v soukromém či veřejném vlastnictví.
- 15) I když by období restrukturalizace mělo být v zájmu rychlého obnovení životaschopnosti co nejkratší, Kontrolní úřad bude přihlížet k podmínkám současné krize, a může proto povolit dokončení některých strukturálních opatření v delším časovém horizontu než obvykle, zejména aby se zabránilo oslabení trhů prostřednictvím nucených prodejů (fire sales) ⁽²⁰⁾. Restrukturalizace by však měla být provedena co nejdříve a její trvání by nemělo překročit pět let ⁽²¹⁾, aby byla zajištěna efektivita a věrohodné obnovení životaschopnosti restrukturalizované banky.
- 16) Pokud v průběhu restrukturalizace bude pro obnovení životaschopnosti nezbytná další podpora, jež se původně v plánu restrukturalizace nepředpokládala, bude třeba ji uvést v samostatném oznámení *ex ante* a každá taková podpora bude zohledněna v konečném rozhodnutí Kontrolního úřadu.

Životaschopnost dosažená prodejem banky

- 17) Prodej banky ve špatném finančním stavu jiné finanční instituci může přispět k dlouhodobé životaschopnosti, pokud je kupující podnik životaschopný subjekt, jenž je schopen převzetí banky ve špatném finančním stavu absorbovat, což může napomoci k obnovení důvěry na trhu i přispět ke konsolidaci finančního sektoru. Za tímto účelem by měl kupující prokázat, že sloučený subjekt bude životaschopný. V případě prodeje by rovněž měly být zohledněny požadavky týkající se životaschopnosti, vlastního příspěvku a omezení narušení hospodářské soutěže.
- 18) Obecně by měl být zajištěn transparentní, objektivní, bezpodmínečný a nediskriminační postup prodeje s rovnými podmínkami pro všechny potenciální zájemce ⁽²²⁾.
- 19) Aniž by byl kromě toho dotčen systém pro kontrolu spojování, jenž může být uplatněn, a i když lze uznat, že prodej banky, jež se nachází ve špatném finančním stavu a je příjemcem podpory, jinému soutěžiteli může přispět k obnovení dlouhodobé životaschopnosti a vést k větší konsolidaci finančního sektoru, takový prodej, pokud by z něj zjevně vyplývalo zásadní narušení účinné hospodářské soutěže, by neměl být povolen, ledaže by podporu doprovázela přiměřená opatření napravující uvedené narušení hospodářské soutěže.
- 20) Prodej banky může rovněž zahrnovat státní podporu kupujícímu a/nebo podporu na prodávanou činnost ⁽²³⁾. Pokud je prodej organizován formou otevřené a bezpodmínečné soutěže a aktiva obdrží zájemce, který podá nejvyšší nabídku, je prodejní cena považována za tržní cenu a podpora kupujícímu může být vyloučena ⁽²⁴⁾. Zápornou prodejní cenu (nebo finanční podporu kompenzující tuto zápornou cenu) lze výjimečně považovat za cenu nezačínající státní podporu, pokud by prodejce musel v případě likvidace nést vyšší náklady ⁽²⁵⁾. Pro výpočet nákladů na likvidaci v těchto podmínkách přihlídně Kontrolní úřad pouze k těm závazkům, které by převzal investor jednající podle zásad tržního hospodářství ⁽²⁶⁾. Tak jsou vyloučeny závazky vyplývající ze státní podpory ⁽²⁷⁾.

⁽²⁰⁾ Rozumí se tím prodej velkého množství aktiv za současných nízkých tržních cen, což by ceny mohlo nadále snížit.

⁽²¹⁾ Podle Komise se v praxi akceptují dva až tři roky trvání plánu restrukturalizace.

⁽²²⁾ K tomu také viz bod 20.

⁽²³⁾ Viz poznámka pod čarou 17.

⁽²⁴⁾ Z absence nabídkového řízení jako takového automaticky nevyplývá existence státní podpory pro kupujícího.

⁽²⁵⁾ To by za normálních okolností vedlo k podpoře na prodávanou hospodářskou činnost.

⁽²⁶⁾ Viz spojené věci C-278/92, C-279/92 a C-280/92, *Hytasa* (1994) Sb. rozh. I-4103, bod 22.

⁽²⁷⁾ Viz věc C-334/99 *Gröditzer Stahlwerke* (2003) Sb. rozh. I-1139, bod 134 a násl. a rozhodnutí Komise 2008/719/ES ze dne 30. dubna 2008 ve věci C 56/08 (ex NN 77/06), zrealizováno Rakouskem pro privatizaci *Bank Burgenland* (Úř. věst. L 239, 6.9.2009, s. 32).

- 21) Pokud nelze věrohodně obnovit dlouhodobou životaschopnost banky v obtížích, mělo by se vždy uvažovat o její řádné likvidaci či prodeji v dražbě. Vlády by měly podporovat odchod neživotaschopných aktérů z trhu, přičemž by k opouštění trhu docházelo v přiměřeném časovém rámci, aby byla zachována finanční stabilita. Pokyny k bankovnímu stanoví postup, v jehož rámci by tato řádná likvidace měla probíhat⁽²⁸⁾. Zdravé bance se nabízí možnost převzetí „dobrých“ aktiv a závazků banky v obtížích, jelikož by se mohlo jednat o finančně efektivní způsob, jak rozšířit vklady a budovat vztahy se spolehlivými příjemci úvěrů. Přijatelným způsobem dosažení životaschopnosti může navíc být i vytvoření samostatné „dobré banky“ kombinací „dobrých“ aktiv a závazků existující banky, pokud tento nový subjekt nemůže neoprávněným způsobem narušit hospodářskou soutěž.

3. Vlastní příspěvek příjemce (sdílení nákladů)

- 22) Aby se omezilo narušení hospodářské soutěže a morální hazard, podpora by měla být omezena na nezbytné minimum a příjemce podpory by měl poskytnout přiměřený vlastní příspěvek na restrukturalizační náklady. Banka a držitel jejího kapitálu by se na restrukturalizaci měli podílet co nejvíce svými vlastními zdroji. Je to nezbytné jednak k zajištění toho, aby zachráněné banky nesly náležitou odpovědnost za důsledky svého jednání v minulosti, jednak k vytvoření odpovídajících podnětů pro jejich jednání v budoucnu.

Omezení restrukturalizačních nákladů

- 23) Pomoc na restrukturalizaci by měla být omezena na pokrytí nákladů nutných k obnovení životaschopnosti. To znamená, že podniku by neměly být poskytnuty veřejné zdroje, které by mohly být použity k financování činností, jež narušují trh a nesouvisejí s procesem restrukturalizace. Prostřednictvím státní podpory například nemohou být financovány nákupy podílů v jiných podnicích nebo nové investice, pokud to pro obnovení životaschopnosti podniku nemá zásadní význam⁽²⁹⁾.

Omezení výše podpory, významný vlastní příspěvek

- 24) V zájmu omezení výše podpory na nezbytné minimum by banky k financování restrukturalizace měly nejdříve použít své vlastní zdroje. To může zahrnovat například prodej aktiv. Státní podpora by měla být poskytována za podmínek, v nichž je náležitě zohledněno sdílení nákladů⁽³⁰⁾. Vyplyvá z toho, že náklady spojené s restrukturalizací nenese jen stát, ale i ti, kteří do banky investují, a to prostřednictvím absorbování ztrát dostupným kapitálem a vyplacení odpovídajícího protiplnění za státní intervence⁽³¹⁾. Nicméně Kontrolní úřad má za to, že v kontextu současné systémové krize a s ohledem na cíl, jímž má být usnadnění přístupu k soukromému kapitálu a návrat k normálním tržním podmínkám, nejsou vhodné předem (*ex ante*) stanovené limity týkající se sdílení nákladů.
- 25) Každá odchylka od přiměřeného sdílení nákladů *ex ante*, k jejímuž udělení mohlo výjimečně dojít v záchranné fázi z důvodů finanční stability, musí být kompenzována v pozdější fázi restrukturalizace, například formou ustanovení o zpětném získání (tzv. claw-back clauses) a/nebo prostřednictvím rozsáhlejší restrukturalizace, jež bude zahrnovat dodatečná opatření omezující narušení hospodářské soutěže⁽³²⁾.
- 26) Banky by měly být schopny odměňovat poskytovatele kapitálu, mj. formou dividend nebo úroků ze zůstatku podřízeného dluhu, ze zisků ze své činnosti. Pokud však tyto činnosti nevytváří dostatečné zisky, neměly by banky k výplatě odměn za kapitál (vlastní kapitál a podřízený dluh) používat státní podporu. V kontextu restrukturalizace proto diskreční kompenzace ztrát (například uvolněním rezerv či snížením vlastního kapitálu) ze strany přijímajících bank v zájmu zajištění výplaty dividend a kupónů na nesplacený podřízený dluh není v zásadě slučitelná s cílem sdílení nákladů⁽³³⁾. To může vyžadovat vyvážení prostřednictvím zajištění schopnosti banky týkající se

⁽²⁸⁾ Viz body 43 až 50 pokynů k bankovnímu. Aby byl tento řádný odchod z trhu umožněn, podporu na likvidaci lze považovat za slučitelnou, pokud je například nutná pro dočasnou rekapitalizaci banky či struktury zvláštního určení, „tzv. bridge bank“, nebo pro uspokojení nároků některých tříd věřitelů, pokud je to z hlediska finanční stability odůvodněno. Pro příklady takového typu podpory a pro podmínky, za jakých byla taková podpora shledána slučitelnou, viz rozhodnutí Komise ze dne 1. října 2008 ve věci NN 41/08 Spojené království, Podpora na záchranu Bradford & Bingley (Úř. věst. C 290, 13.11.2008, s. 2), a rozhodnutí Komise ze dne 5. listopadu 2008 ve věci NN39/08 Dánsko, Podpora na likvidaci Roskilde Bank (Úř. věst. C 12, 17.1.2009, s. 3).

⁽²⁹⁾ Viz věc T-17/03 Schmitz – Gotha, Sb. rozh. II-1139.

⁽³⁰⁾ Jak je již rozpracováno v dřívějších pokynech, zejména v pokynech k znehodnoceným aktivům, viz bod 21 a následující.

⁽³¹⁾ Kontrolní úřad poskytl podrobné pokyny týkající se stanovení ceny státních záruk, rekapitalizací a opatření na záchranu aktiv v pokynech k bankovnímu, pokynech k rekapitalizaci a pokynech k znehodnoceným aktivům. V rozsahu, v jakém je tato cena placena, považují akcionáři svou pozici z finančního hlediska jako oslabenou.

⁽³²⁾ Pokyny k znehodnoceným aktivům, body 24 a 25. Viz rovněž oddíl 4 této kapitoly.

⁽³³⁾ Viz rozhodnutí Komise ze dne 18. prosince 2008 ve věci N 615/08, BayernLB (Úř. věst. C 80, 3.4.2009, s. 4). To však nebrání bance provádět výplaty kupónů, pokud je k tomu právně vázána.

refinancování a pobídek k ukončení státní účasti.⁽³⁴⁾ Ve snaze podpořit v refinancování banku, která je příjemcem podpory, může Kontrolní úřad pozitivně nahlížet na vyplácení kupónů na nově vydané hybridní kapitálové nástroje s vyšším stupeň seniority než stávající podřízený dluh. V každém případě by banky během restrukturalizace neměly mít za normálních okolností možnost nakupovat své vlastní podíly.

- 27) Poskytnutí další podpory během období restrukturalizace by mělo i nadále být přípustné, jestliže je odůvodněno finanční stabilitou. Případná další podpora by měla být omezena na minimum potřebné k zajištění životaschopnosti.

4. Omezení narušení hospodářské soutěže a zajištění soutěžního prostředí v bankovním sektoru

Druhy narušení

- 28) Na jedné straně státní podpora může přispět k finanční stabilitě v dobách systémové krize a mít širší pozitivní dopad, na straně druhé však může způsobit různá narušení hospodářské soutěže. V situaci, kdy banky spolu soutěží na základě svých produktů a služeb, ty banky, které kumulují nadměrné riziko nebo se spoléhají na neudržitelné obchodní modely, nakonec v rámci konkurence bankovních produktů a služeb ztratí podíl na trhu a možná z trhu odejdou, zatímco jiní soutěžitelé na příslušných trzích expandují nebo na tyto trhy vstoupí. Státní podpora uměle podporuje tržní sílu příjemců, čímž prodlužuje dřívější narušení hospodářské soutěže vzešlá z nadměrného riskování a neudržitelných obchodních modelů. Takto může u příjemců vzniknout morální hazard, zatímco u subjektů, jež nejsou příjemci podpory, se oslabí motivace k soutěžení, investicím a inovacím. V neposlední řadě může státní podpora narušovat vnitřní trh přesouváním nespravedlivého dílu zátěže, která souvisí se strukturálním přizpůsobením a s ním spojených sociálních a hospodářských problémů na jiné státy ESVO a zároveň vytvářet nové překážky pro vstup na trh a snižovat motivaci k přeshraničním aktivitám.
- 29) Finanční stabilita zůstává prvořadým cílem pomoci finančnímu sektoru v systémové krizi, avšak zajištění systémové stability v krátkodobém horizontu by nemělo vést k dlouhodobému poškození rovných podmínek a konkurenčního prostředí na trhu. V této souvislosti mají opatření omezující narušení hospodářské soutěže vyplývající ze státní podpory významnou roli mj. z následujících důvodů. Zaprvé krize zasáhla banky v EHP značně rozdílnou měrou a státní podpora na záchranu a restrukturalizaci problémových bank může poškodit pozici těch bank, které zůstaly v zásadě zdravé, a mít možné negativní dopady na finanční stabilitu. V situaci finanční, hospodářské a rozpočtové krize se rozdílly mezi státy EFTA, pokud jde o dostupné zdroje na státní intervenci, ještě více prohlubují, což škodí rovným podmínkám na jednotném trhu. Zadruhé vnitrostátní intervence v současné krizi budou mít ze své podstaty tendenci zaměřit se na vnitrostátní trhy, z čehož vyplývá riziko spočívající ve stahování kapitálu do tuzemska a ve fragmentaci jednotného trhu. Je třeba posoudit přítomnost příjemců podpory na trhu, a to s cílem zajistit účinnou hospodářskou soutěž a zabránit zneužití tržní síly, překážkám pro vstup a opatřením odrazujícím od přeshraničních aktivit na úkor podniků a spotřebitelů v EHP. Zatřetí současný rozsah veřejných intervencí nezbytných pro zajištění finanční stability a případná omezení pro normální sdílení nákladů nevyhnutelně způsobí ještě větší morální hazard, jenž je třeba řádně napravit, aby se do budoucna zabránilo výskytu nevhodných pobídek a nepřiměřeně rizikového jednání a aby byl připraven rychlý návrat k normálním tržním podmínkám bez státní podpory.

Uplatňování účinných a přiměřených opatření omezujících narušení hospodářské soutěže

- 30) Opatření omezující narušení hospodářské soutěže by měla být „šitá na míru“, aby řešila narušení zjištěná na trzích, na kterých banka, jež přijala státní podporu, působí po obnovení životaschopnosti po restrukturalizaci, přičemž bude zároveň uplatňována společná politika a budou dodržovány společné zásady. Jako východisko pro posouzení, zda jsou taková opatření potřebná, považuje Kontrolní úřad velikost, rozsah a vymezení činností, které by dotyčná banka vyvíjela při provádění věrohodného plánu restrukturalizace podle oddílu 2 této kapitoly. Narušení hospodářské soutěže může být podle své povahy řešeno pomocí opatření ohledně závazků a/nebo aktiv⁽³⁵⁾. Povaha a forma takových opatření bude záležet na dvou kritériích: zaprvé na výši podpory a podmínkách a okolnostech, za kterých byla podpora udělena, a zadruhé na vlastnostech trhu či trhů, na kterých bude banka přijímající podporu působit.
- 31) Pokud jde o první kritérium, opatření omezující narušení hospodářské soutěže se budou podstatně různit podle výše podpory i podle stupně sdílení nákladů a úrovně stanovené ceny. V tomto kontextu bude výše státní podpory posouzena jak v absolutním vyjádření (výše obdrženého kapitálu, prvek podpory v zárukách a opatření na záchranu aktiv), tak ve vztahu k rizikově váženým aktivům banky. Kontrolní úřad bude brát v potaz celkovou výši podpory poskytnuté příjemci, včetně jakéhokoli druhu podpory na záchranu. Stejným způsobem Kontrolní úřad přihlédne

⁽³⁴⁾ Viz bod 31 pokynů k znehodnoceným aktivům a diferencovaný přístup k omezením ohledně dividend v bodech 33, 34 a 45 pokynů k rekapitalizaci, z nichž vyplývá, že ačkoliv dočasné zákazy vyplácení dividend či kupónů mohou udržet kapitál uvnitř banky a zvýšit kapitálovou rezervu, a tím zlepšit platební schopnost banky, stejně tak mohou být překážkou v přístupu banky ke zdrojům soukromého financování nebo přinejmenším mohou zvýšit náklady na nové financování v budoucnu.

⁽³⁵⁾ Viz bod 21.

k rozsahu vlastního příspěvku příjemce a sdílení nákladů v období restrukturalizace. Obecně lze konstatovat, že případy, ve kterých je rozsah sdílení nákladů a vlastního příspěvku větší, mívají méně negativních důsledků vyplývajících z morálního hazardu. Proto se nutnost dalších opatření snižuje ⁽³⁶⁾.

- 32) Pokud jde o druhé kritérium, Kontrolní úřad bude analyzovat pravděpodobné dopady podpory na trhy, na kterých přijímající banka po restrukturalizaci působí. V prvé řadě bude po obnovení životaschopnosti banky přezkoumána její velikost a relativní význam na příslušném trhu či trzích. Pokud došlo k omezení přítomnosti restrukturalizované banky na trhu, dodatečná omezení v podobě odprodejů nebo přijetí etických závazků budou pravděpodobně méně nutná. Podobu opatření budou určovat tržní charakteristiky ⁽³⁷⁾, aby bylo zajištěno zachování hospodářské soutěže. V některých oblastech mohou mít odprodeje nepříznivé důsledky a možná jich nebude třeba pro dosažení žádoucích výsledků. V takovém případě může být namísto odprodejů upřednostňováno omezení organického růstu. V jiných oblastech, zejména v těch, jež zahrnují vnitrostátní trhy s vysokými vstupními překážkami, mohou být odprodeje nutné k umožnění vstupu soutěžitelů na trh či jejich expanze na trhu. Opatření omezující narušení hospodářské soutěže by neměla oslabovat vyhlídky na obnovení životaschopnosti banky.
- 33) Kontrolní úřad bude také věnovat pozornost možnému riziku, že restrukturalizační opatření poškodí vnitřní trh, a bude pozitivně hodnotit opatření, která zajistí, aby vnitrostátní trhy zůstaly otevřené a schopné čelit výzvám hospodářské soutěže. I když je podpora poskytována v zájmu zachování finanční stability a poskytování úvěrů reálné ekonomice v příslušném státě ESVO, může být případ, ve kterém je taková podpora podmíněna tím, že přijímající banka dodržuje určité cíle půjčování v jiných státech ESVO než ve státě, jenž podporu poskytl, hodnocen jako významný dodatečný pozitivní dopad podpory. Bude tomu tak zejména v případě, pokud cíle půjčování jsou v porovnání k věrohodně doloženému opačnému předpokladu, kdy by cíle stanoveny nebyly, podstatné, pokud dosažení těchto cílů podléhá náležitému monitorování (např. prostřednictvím spolupráce mezi orgány dohledu domácího a hostitelského členského státu), pokud hostitelský členský stát patří mezi ty státy, jehož bankovnímu systému dominují banky se sídlem v zahraničí, a pokud takové závazky k poskytování úvěrů byly koordinovány na úrovni Společenství (například v rámci jednání ohledně pomoci v oblasti likvidity).

Stanovení přiměřené ceny za státní podporu

- 34) Přípětné protiplnění za případnou státní intervenci je jedním z nejvhodnějších omezení narušení hospodářské soutěže, jelikož omezuje výši podpory. Pokud vstupní cena byla z důvodu finanční stability stanovena na podstatně nižší úrovni, než je tržní cena, je třeba zajistit, aby byly v plánu restrukturalizace ⁽³⁸⁾ upraveny podmínky finanční podpory, a snížit tak narušující účinek podpory.

Strukturální opatření – odprodej a omezení obchodních činností

- 35) Na základě posouzení učiněného v souladu s kritérii tohoto oddílu mohou být banky, jež jsou příjemcem státní podpory, vyzvány k odprodeji dceřiných společností nebo poboček, portfolií zákazníků nebo obchodních jednotek či k provedení jiných takových opatření ⁽³⁹⁾, a to i na domácím retailovém trhu příjemce podpory. Tato opatření by měla v zájmu posílení hospodářské soutěže podporovat vstup soutěžitelů na trh nebo přeshraniční činnost ⁽⁴⁰⁾. V souladu s požadavkem na obnovení životaschopnosti bude Kontrolní úřad taková strukturální opatření pozitivně hodnotit, pokud nepovedou k diskriminaci mezi podniky v různých státech ESVO, čímž přispějí k zachování vnitřního trhu v rámci finančních služeb.
- 36) Požadováno může být rovněž omezení expanze banky v určitých obchodních či zeměpisných oblastech, například prostřednictvím tržně orientovaných nápravných opatření, jako jsou např. zvláštní kapitálové požadavky, pokud by na základě přímých omezení expanze došlo k oslabení hospodářské soutěže nebo pokud by bylo třeba omezit morální hazard. Současně bude Kontrolní úřad věnovat zvláštní pozornost potřebě vyvarovat se stahování kapitálu do tuzemska a fragmentaci jednotného trhu.
- 37) Pokud se ukáže jako objektivně obtížné nalézt zájemce, který by odkoupil dceřiné společnosti či jiné činnosti nebo aktiva, Kontrolní úřad prodlouží lhůtu pro uskutečnění zmíněných opatření, je-li stanoven závazný časový plán pro omezování obchodní činnosti (včetně oddělení linií podnikání). Lhůta pro uplatnění těchto opatření by nicméně neměla trvat déle než pět let.

⁽³⁶⁾ Pokud Kontrolní úřad v souladu s pokyny k bankovníctví, pokyny k rekapitalizaci nebo pokyny k znehodnoceným aktivům výjimečně akceptoval podporu, jež se odchyluje od zásad vyžadovaných těmito sděleními, výsledné dodatečné narušení hospodářské soutěže bude vyžadovat dodatečné strukturální a etické záruky; viz bod 58 pokynů k znehodnoceným aktivům.

⁽³⁷⁾ Zohledněny budou zejména úroveň koncentrace, kapacitní omezení, míra rentability a překážky pro vstup na trh a expanzi.

⁽³⁸⁾ Například podporou předčasného splacení státní podpory.

⁽³⁹⁾ Viz například rozhodnutí Komise ze dne 21. října 2008 ve věci C10/08 IKB, dosud nezveřejněno; a rozhodnutí Komise ze dne 7. května 2009 ve věci N 244/09 Kapitálový vklad pro Commerzbank (Úř. věst. C 147/4, 27.6.2009, s. 4).

⁽⁴⁰⁾ Je třeba poznamenat, že snížení bilanční sumy kvůli odpisům aktiv, jež jsou kompenzována státní podporou, nesnižují skutečnou přítomnost banky na trhu a nemohou být tudíž zohledňována při posuzování potřeby strukturálních opatření.

- 38) Při posuzování požadovaného rozsahu strukturálních opatření napravujících narušení hospodářské soutěže v dané věci bude Kontrolní úřad, s řádným zohledněním zásady rovného zacházení, brát v potaz opatření stanovená pro případy týkající se stejných trhů či segmentů trhu ve stejném čase.

Zabránění použití státní podpory k financování protisoutěžního chování

- 39) Státní podpora nesmí být použita na úkor soutěžitelů, kteří podobnou veřejnou podporu nedostávají ⁽⁴¹⁾.
- 40) S výhradou bodu 41 by banky neměly použít státní podporu na akvizice konkurenčních podniků ⁽⁴²⁾. Tato podmínka by měla platit alespoň po dobu tří let a v závislosti na rozsahu, výši a trvání podpory může být zachována až do konce období restrukturalizace.
- 41) Ve výjimečných případech mohou být akvizice – poté, co byly oznámeny – Kontrolním úřadem povoleny, pokud jsou součástí konsolidačního procesu nezbytného pro obnovení finanční stability a zajištění účinné hospodářské soutěže. V průběhu akvizice by měly být dodržovány zásady rovných příležitostí pro všechny případné nabyvatele a v jejím výsledku by měly být na příslušných trzích zajištěny podmínky účinné hospodářské soutěže.
- 42) V případech, kdy nařizování odprodejů či zákaz akvizic nejsou vhodné, může Kontrolní úřad souhlasit se zavedením mechanismu zpětného získání (tzv. claw-back mechanism) ze strany státu ESVO, například ve formě odvodů placených příjemcem podpory. Umožnilo by to zpětné získání části podpory od banky po obnovení její životaschopnosti.
- 43) Pokud musí banky přijímající státní podporu splňovat určité požadavky týkající se poskytování úvěrů reálné ekonomice, musí banka tyto úvěry poskytovat za komerčních podmínek ⁽⁴³⁾.
- 44) Státní podpora nemůže být použita k nabízení podmínek (například pokud jde o sazby nebo záruky), které jsou pro soutěžitele, kteří nejsou příjemcem státní podpory, nedosažitelné. Avšak v případech, kdy omezení pro stanovení cen ze strany příjemce nemusí být vhodné, například pokud by taková omezení vedla k oslabení účinné hospodářské soutěže, by státy ESVO měly navrhnout jiné, vhodnější prostředky k zajištění účinné hospodářské soutěže, například opatření podporující vstup na trh. Stejným způsobem banky nemohou používat státní podporu jako konkurenční výhodu při uvádění svých finančních nabídek na trh ⁽⁴⁴⁾. Délka období uplatňování těchto omezení by se měla podle rozsahu, výše a délky trvání podpory pohybovat mezi třemi lety a celkovou dobou trvání restrukturalizace. Tím by tato omezení rovněž podněcovala k co nejrychlejšímu splacení státní podpory.
- 45) Kontrolní úřad bude rovněž zkoumat stupeň otevřenosti trhu a schopnost sektoru zvládat úpadky bank. Ve svém celkovém hodnocení může Kontrolní úřad zohlednit případné závazky ze strany příjemce nebo závazky ze strany státu ESVO týkající se přijetí opatření ⁽⁴⁵⁾ na podporu zdravějšího a konkurenčnějšího tržního prostředí, například prostřednictvím ulehčení vstupu na trh a odchodu z trhu. Tyto iniciativy by mohly za přírodních okolností doplňovat jiná strukturální opatření či opatření týkající se změn v jednání, jež by v normálním případě byla od příjemců vyžadována. Závazek státu ESVO zavést mechanismy, jež by řešily obtíže banky v rané fázi, může být Kontrolním úřadem hodnocen kladně jako prvek podporující zdravé a konkurenční tržní prostředí.

5. Monitorování a prodcedurální záležitosti

- 46) Aby Kontrolní úřad mohl ověřit řádné plnění plánu restrukturalizace, bude požadovat pravidelné podrobné zprávy. První zpráva bude muset být za normálních okolností předložena Kontrolnímu úřadu nejpozději šest měsíců po schválení plánu restrukturalizace.
- 47) Poté, co je plán restrukturalizace oznámen, musí Kontrolní úřad posoudit, zda je pravděpodobné, že plán zajistí jednak obnovení dlouhodobé životaschopnosti, jednak patřičné omezení narušení hospodářské soutěže. Pokud má Kontrolní úřad vážné pochybnosti ohledně souladu plánu restrukturalizace s příslušnými požadavky, je povinen zahájit formální vyšetřovací řízení, ve kterém mají třetí strany možnost předložit k opatření připomínky, čímž bude zajištěn transparentní a soudržný přístup při současném dodržení pravidel důvěrnosti platných v řízeních o státní podpoře.

⁽⁴¹⁾ Viz například rozhodnutí Komise ze dne 19. listopadu 2008 ve věci NN 49/08, NN 50/08 a NN 45/08 *Záruky pro společnost Dexia* (dosud nezveřejněno), bod 73; rozhodnutí Komise ze dne 19. listopadu 2008 ve věci N 574/08 *Záruky pro Fortis Bank* (Úř. věst. C 38, 17.2.2009, s. 2), bod 58 a rozhodnutí Komise ze dne 3. prosince 2008 ve věci NN 42/08, NN 46/08 a NN 53/A/08 *Podpora na restrukturalizaci Fortis Bank a Fortis Bank Luxembourg* (Úř. věst. C 80, 3.4.2009, s. 7), bod 94. Například lze bankám za určitých okolností zakázat, aby drobným vkladatelům nabízely nejvyšší úrokové sazby na trhu.

⁽⁴²⁾ Je třeba připomenout, že restrukturalizační náklady musí být omezeny na minimum nezbytné pro obnovení životaschopnosti. Viz bod 23.

⁽⁴³⁾ Úvěr poskytnutý na nekomerčním základě může představovat státní podporu a Kontrolní úřad jej poté, co byl oznámen, může povolit, pokud je slučitelný s fungováním Dohody o EHP, například s pokyny – Dočasný rámec pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financím za současné finanční a hospodářské krize.

⁽⁴⁴⁾ Rozhodnutí Komise ze dne 12. listopadu 2008 ve věci N 528/08 ING (Úř. věst. C 328, 23.12.2008, s. 10), bod 35.

⁽⁴⁵⁾ Viz například rozhodnutí Komise 2005/418/ES ze dne 7. července 2004 o podpůrných opatřeních, jež uplatnila Francie ve prospěch společnosti Alstom (Úř. věst. L 150, 10.6.2005, s. 24), bod 204.

- 48) Kontrolní úřad však nemusí zahajovat formální vyšetřovací řízení v případě, že plán restrukturalizace je úplný a navrhovaná opatření podle Kontrolního úřadu nevyvolávají žádné další pochybnosti, pokud jde o slučitelnost ve smyslu čl. 4 odst. 4 části II protokolu 3 dohodu mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora. Může k tomu dojít zejména v případě, kdy stát ESVO oznámil Kontrolnímu úřadu podporu doplněnou o plán restrukturalizace splňující veškeré uvedené podmínky uvedené v této kapitole, aby získal právní jistotu ohledně nezbytných následných opatření. V těchto případech může Kontrolní úřad přijmout konečné rozhodnutí, podle něhož jsou podpora na záchranu i podpora na restrukturalizaci slučitelné se společným trhem podle čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP.

6. Dočasná působnost sdělení

- 49) Tato kapitola je odůvodněna současnou výjimečnou krizí finančního sektoru a bude uplatňována po omezenou dobu. K hodnocení podpory na restrukturalizaci oznámené Kontrolnímu úřadu nejpozději 31. prosince 2010 použije Kontrolní úřad tuto kapitolu. Pokud jde o neoznámenou podporu, budou uplatňovány pokyny o stanovení použitelných pravidel pro hodnocení nezákonné státní podpory. Kontrolní úřad proto použije tuto kapitolu k hodnocení slučitelnosti neoznámené podpory poskytnuté nejpozději 31. prosince 2010.
- 50) S ohledem na skutečnost, že tato kapitola je založena na čl. 61 odst. 3 písm. b) Dohody o EHP, může Kontrolní úřad měnit jeho obsah a dobu platnosti podle vývoje tržních podmínek, na základě zkušeností z projednávání případů a v souladu s prvořadým zájmem na zachování finanční stability.
-

PŘÍLOHA

**VZOR PLÁNU RESTRUKTURALIZACE
UKÁZKOVÝ OBSAH PLÁNU RESTRUKTURALIZACE ⁽¹⁾**

1. Informace o finanční instituci (popis její struktury atd.)
(Upozornění: dříve předložené informace mohou být zopakovány, avšak měly by být začleněny do tohoto dokumentu a v případě potřeby aktualizovány)
2. Popis trhu a podíly na trhu
 - 2.1 Popis hlavních relevantních trhů produktu (rozlišení alespoň mezi retailovým bankovníctvím, korporátním bankovníctvím, kapitálovými trhy atd.)
 - 2.2 Výpočty tržních podílů (např. na vnitrostátní úrovni nebo úrovni EHP v závislosti na zeměpisném rozsahu příslušných trhů)
3. Analýza důvodů, proč se instituce dostala do potíží (vnitřní faktory)
4. Popis státní intervence a posouzení státní podpory
 - 4.1 Informace o tom, zda finanční instituce nebo její dceřiné společnosti v minulosti obdržely podporu na záchranu nebo restrukturalizaci
 - 4.2 Informace o formě a výši státní podpory nebo o finančním prospěchu plynoucím z podpory. Informace by měly obsahovat veškerou státní podporu, jež byla přijata jako jednotlivá podpora nebo v rámci režimu během období restrukturalizace
(Upozornění: veškerá podpora musí být v plánu restrukturalizace odůvodněna, jak je uvedeno níže)
 - 4.3 Posouzení státní podpory podle pravidel pro státní podporu a vyčíslení výše podpory
5. Obnovení životaschopnosti
 - 5.1 Presentace různých prognóz trhu
 - 5.1.1 Výchozí situace na hlavních trzích produktu
 - 5.1.2 Očekávaný vývoj trhu na hlavních trzích produktu
 - 5.2 Presentace scénáře bez opatření
 - 5.2.1 Požadovaná úprava původního obchodního plánu
 - 5.2.2 Minulý, současný a budoucí poměr kapitálové přiměřenosti (tier 1, tier 2)
 - 5.3 Presentace navrhované budoucí strategie pro finanční instituci a vysvětlení způsobu, jakým tato strategie povede k obnovení životaschopnosti
 - 5.3.1 Výchozí stav a celkový rámec
 - 5.3.2 Jednotlivé rámce pro každou linii podnikání finanční instituce
 - 5.3.3 Přizpůsobení se změnám v právním prostředí (posílení řízení rizik, zvýšení kapitálových rezerv atd.)
 - 5.3.4 Potvrzení ohledně úplného zveřejnění informací o znehodnocených aktivech
 - 5.3.5 Případné změny ve vlastnické struktuře
 - 5.4 Popis a přehled různých plánovaných opatření k obnovení životaschopnosti, náklady na ně a jejich dopad na výkaz zisků a ztrát/rozvahu
 - 5.4.1 Opatření na úrovni skupiny
 - 5.4.2 Opatření pro jednotlivé linie podnikání
 - 5.4.3 Dopad každého opatření na výkaz zisků a ztrát/rozvahu
 - 5.5 Popis účinku různých opatření k omezení narušení hospodářské soutěže (srov. bod 7) s ohledem na jejich náklady a jejich dopad na výkaz zisků a ztrát/rozvahu

⁽¹⁾ Informace nezbytné pro posouzení životaschopnosti mohou obsahovat jak interní údaje a zprávy banky, tak zprávy vypracované buď orgány států ESVO nebo pro tyto orgány, včetně regulačních orgánů.

- 5.5.1 Opatření na úrovni skupiny
- 5.5.2 Opatření v oblastech podnikání
- 5.5.3 Dopad každého opatření na výkaz zisků a ztrát/rozhadu
- 5.6 Srovnání s alternativními možnostmi a stručné srovnávací hodnocení ekonomických a sociálních dopadů na regionální úrovni, celostátní úrovni a úrovni EHP (rozpracování je vyžadováno hlavně v případě, kdy je možné, že banka nesplní bez podpory obezřetností požadavky)
- 5.6.1 Alternativní možnosti: řádná likvidace, rozdělení nebo převzetí jinou bankou a z toho vyplývající důsledky
- 5.6.2 Obecné hospodářské důsledky
- 5.7 Časový plán pro provádění různých opatření a konečná lhůta pro uskutečnění plánu restrukturalizace v celém jeho rozsahu (označte prosím důvěrné údaje)
- 5.8 Popis plánu splacení státní podpory
- 5.8.1 Základní předpoklady pro plánování ukončení státní účasti
- 5.8.2 Popis pobídek k ukončení státní účasti
- 5.8.3 Plán ukončování státní účasti nebo splacení do úplného splacení podpory/ukončení státní účasti
- 5.9 Výkazy zisků a ztrát/rozhady za poslední tři roky a pro následujících pět let včetně hlavních finančních poměrových ukazatelů a studie citlivosti vycházející z optimistického (best case) scénáře/pesimistického (worst case) scénáře
- 5.9.1 Základní případ (base case)
- 5.9.1.1 Výkaz zisků a ztrát/rozhadu na úrovni skupiny
- 5.9.1.2 Hlavní finanční poměrové ukazatele na úrovni skupiny (rizikově upravená návratnost kapitálu RAROC jako měřítko pro interní kritéria rizikově upravené výnosnosti, poměr mezi náklady a výnosy (CIR), poměr kapitálové návratnosti (ROE) atd.)
- 5.9.1.3 Výkaz zisků a ztrát/rozhadu na úrovni skupiny pro jednotlivé obchodní jednotky
- 5.9.1.4 Hlavní finanční poměrové ukazatele pro jednotlivé obchodní jednotky (rizikově upravená návratnost kapitálu RAROC jako měřítko pro interní kritéria rizikově upravené výnosnosti, poměr mezi náklady a výnosy (CIR), poměr kapitálové návratnosti (ROE) atd.)
- 5.9.2 Optimistický scénář (best case)
- 5.9.2.1 Základní předpoklady
- 5.9.2.2 Výkaz zisků a ztrát/rozhadu na úrovni skupiny
- 5.9.2.3 Hlavní finanční poměrové ukazatele na úrovni skupiny (rizikově upravená návratnost kapitálu RAROC jako měřítko pro interní kritéria rizikově upravené výnosnosti, poměr mezi náklady a výnosy (CIR), poměr kapitálové návratnosti (ROE) atd.)
- 5.9.3 Pesimistický scénář (worst case) – pokud byl proveden zátěžový test a jeho platnost byla ověřena vnitrostátními orgány dohledu, je třeba uvést metodiku, parametry a výsledky tohoto testu ⁽¹⁾
- 5.9.3.1 Základní předpoklady
- 5.9.3.2 Výkaz zisků a ztrát/rozhadu na úrovni skupiny
- 5.9.3.3 Hlavní finanční poměrové ukazatele na úrovni skupiny (rizikově upravená návratnost kapitálu RAROC jako měřítko pro interní kritéria rizikově upravené výnosnosti, poměr mezi náklady a výnosy (CIR), poměr kapitálové návratnosti (ROE) atd.)
- 6. Sdílení nákladů – příspěvek k restrukturalizaci od samotné finanční instituce a ostatních akcionářů (účetní a ekonomická hodnota držených podílů)
- 6.1 Omezení restrukturalizačních nákladů na míru potřebnou k obnovení životaschopnosti
- 6.2 Omezení výše podpory (včetně údajů o případných ustanoveních pro omezení výplaty dividend a úroků z podřízeného dluhu)

⁽¹⁾ Zátěžové testování by mělo být v co možná největším rozsahu založeno na společných parametrech, jako jsou ty schválené na úrovni Společenství (např. metodika vypracovaná Evropským výborem orgánů bankovního dohledu), a případně upraveno tak, aby zohledňovalo specifické podmínky v různých zemích a bankách. Ve vhodných případech by mohly být zváženy i „reverzní zátěžové testy“ (reverse stress tests) a jiné podobné testy.

-
- 6.3 Poskytnutí významného vlastního příspěvku (včetně informací o výši příspěvku akcionářů nebo podřízených věřitelů)
 - 7. Opatření omezující narušení hospodářské soutěže
 - 7.1 Odůvodnění rozsahu opatření vzhledem k výši a účinku státní podpory
 - 7.2 Strukturální opatření, včetně návrhů týkajících se časového rozvržení a mezníků pro prodej aktiv nebo dceřiných společností/poboček, nebo jiná nápravná opatření
 - 7.3 Etické závazky, včetně závazku neuvádět státní podporu jako konkurenční výhodu při hromadném uvádění svých produktů na trh
 - 8. Monitorování (případné zapojení správce majetku)
-